

العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱، جلد: تیماج، ۵ گ، ۱۱ سطر، اندازه:
۱۵×۹ سم [ف: ۴-۱۶۷۵]

● مائة كلمة امام علي (ع) = الكلمات المائة = صد

كلمه = كلمات قصار / حديث / عربي
mi'at-u kalimat-u imām 'alī = al-kalamāt-ul mi'a = Ṣad
kalima = kalamāt-e qesār

جاحظ، عمرو بن بحر، ۱۵۰ - ۲۵۵ قمری
jāhez, 'amr ebn-e bahr (768 - 870)

صد كلمه از كلمات قصار وحکم، امام علی علیه السلام را اختیار کرده، که به نظر او بلیغ ترین كلمات است. هر سخن نخست به نثر و سپس به دوبیت به نظم در آورده؛ دانشمندان و ادیبان به این رساله توجه ویژه کرده‌اند و به شرح، ترجمه و نظم آن پرداخته‌اند. در نسخه‌ها آغاز و انجام آن متفاوت است. در دانشگاه (۱۳۷/۲) ضمن بیان شروح كلمات حضرت به ترجمه‌های منظوم صد كلمه جاحظ از اشخاص ذیل اشاره شده است: ۱. رشید و طواط با نام «مطلوب کل طالب»، ۲. درویش اشرف، ۳. جامی، ۴. عادل، ۵. عبدالواحد مفسر صوفی.

آغاز: لو كشف الغطاء ما ازددت يقيناً، الناس نيام فإذا ماتوا انتبهوا چاپ: ایران، تهران، ۱۳۲۲ق، با تصحیح و مقابله حاج شیخ احمد کتابفروش شیرازی، سنگی، خشتی، ۹ص، به سعی و اهتمام حاج شیخ احمد [کتابفروش] شیرازی (الشهاب فی الحكم و الآداب: صص ۶۱-۶۹).

شوح و حواشی:

۱- کاشف النکات فی شرح الکلمات؛ احمد بن علی بن ابراهیم

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۰۳/۶

کا: حسن بن محمد الخطاط، تا: قرن ۸ قطع: رقی [ف: ۳۰۹-]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۵۴/۳-۳

آغاز: برابر؛ انجام: لسان العاقل وراء قلبه، قلب الاحمق وراء لسانه
خط: نسخ معرب، کا: حسن بن محمد بن ابی الحسن آوی، تا:
۷۰۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲ گ (۷پ-۸پ)، ۱۷ سطر (۱۷×۲۲)،

اندازه: ۳۱×۲۲/۵ سم [فیلمها: ۲-۱۸۰]

قیم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۱-۲۵۳]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۹۱

آغاز: برابر؛ انجام: تمت مائة كلمة من كلام اميرالمؤمنين و امام
المتقين علی بن ابی طالب کرم الله وجهه ...

خط: نستعلیق و ثلث عالی، کا: حاجی محمد بن عبدالواسع تبریزی، تا: ۱۸ جمادی الثاني ۸۷۲ق؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسيني»، ناصرالدین شاه قاجار؛ مجدول، با یک سرلوح؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۸ص، ۹ سطر،

وسط (کتاب سی و هفتم تا-چهل و هشتم از قلم افتاده است و در برگ ۱۴۴ نسخه به این مطلب اشاره شده است)؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۲۶۴ گ، ۱۹ سطر (۵×۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۳۱×۲۰ سم [ف: ۱۱-۲۳۲]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۹

آغاز: بسمله. قال ابوسهل عيسى بن يحيى المسيحي: هذا هو الكتاب الثلثون من كتبنا في صناعة الطب. و قصدنا ان نتكلم في معرفة الادوية. و الله تعالى هو المعين. فنقول الفرق بين الدواء و الغذاء هو ان الغذاء يزيد في جوهر البدن. و الدواء يغير كيفية البدن معما يزيد في جوهره فهو غذاء دوائي؛ انجام: الكتاب السادس و الخمسون. قال ابو سهل عيسى بن يحيى المسيحي: هذا هو كتاب حفظ الصحة من كتبنا في صناعة الطب. قصدنا فيه ان نتكلم في حفظ الصحة ... و ليس يمكن حفظها الا بعد معرفة الاسباب التي يفسدها ... و البدن يقبل الفساد من سبب داخل و من سبب خارج ... و الذي من خارج فالهواء المحيط به الواصل الي خارجه

بابهای ۳۰ تا ۳۶ که کم دارد و ۲۸ تا ۴۶ که کم دارد و ۵۴ تا ۵۶ که اینهم کم دارد در این نسخه هست؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقو، ۸۷ گ، ۱۸ سطر (۵×۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۲۶×۱۶ سم [ف: ۴-۸۰۶]

۲۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۱۳۴

از میان کتاب ۱۵ تا میان کتاب ۲۲؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ چند نسخه-ف: ۳۳۰-

سه مائة كلمة < مائة كلمة امام علي (ع)

● مائة كلمة / حديث / عربي

mi'at-u kalima

ابوالفضل احمد بن طاهر

abolfazl ahmad ebn-e tāher

مجموعه صد كلمه قصار و نورانی از امیرالمؤمنین (ع) که جامع مذکور جمع آوری کرده است. این رساله که از طریق شیخ زاهد محمد بن سلیمان بن محمد بن حسین الشری المکنی به ابی نصر از ابوالقاسم عبدالواحد بن احمد کرمانی از ابوبکر بن حسین بن فرید از جامع احادیث روایت شده با حدیث «لو كشف الغطاء ...» آغاز و با حدیث «ان العاقل لا يطلق لسانه الا بعد مراجعته فكره و مفاحصه رايه» پایان یافته است.

قیم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۵۷/۲

آغاز: قال الشيخ الزاهد محمد بن سلیمان بن محمد بن الحسين الشری المکنی ابی نصر قال حدثنا ابوالقاسم عبدالواحد بن احمد الكرمانی قال حدثنا ابوبکر بن الحسين بن فرید قال؛ انجام: و بحاسب الاخرة حساب الاغنياء ان العاقل لا يطلق لسانه الا بعد مراجعته فكره و مفاحصه رايه هذا اخر الكلمات والحمد لله رب

فرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فتحا)؛ بیست و هفت؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی

DIA 276265

جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۰\۲۰۱۳